

OMA TOIMITTANEET
MARKKU JAHNUKAINEN,
MIRA KALALAHTI & JOEL KIVIRAUMA

MAAHANMUUTTO-
TAUSTAISET
NUORET JA KOULUTUS

**PAIKKA
HAUSSA**

Gaudeamus

Copyright © 2019 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kannen piirroksset: Eeva-Stiina Niemi
Kannen suunnittelu: Miika Immonen

KL 38, 30 • UDK 37, 3

ISBN 978-952-345-027-1

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2019

SISÄLLYS

Johdanto: Monikulttuurisuus suomalaisessa yhteiskunnassa	11
I RAKENTEET JA SIIRTYMÄT	27
1. Opotunteja ja erityistä tukea. Ohjaus ja tuki koulutusjärjestelmässä	29
2. Neuvotteluja ja sovittelua. Kriittisiä havaintoja ohjaustyöstä.....	49
II PIRSTALOITUVAT REITIT	69
3. Toiselle asteelle ja eteenpäin. Eriytyvät toisen asteen koulutuspolut	71
4. Miten koulu sujuu? Koulutusesenteet ja tavoiteorientaatiot peruskoulusta toiselle asteelle.....	90
5. Kohti ”omaa juttua”. Koulutusvalinnat nuorten elämänculussa.....	106
III MAAHANMUUTTO, ETNISYYS JA KOULUTUSVALINNAT ...	135
6. Kiusaaminen, syrjintä ja rasismi. Kokemuksia peruskoulussa ja toisella asteella	137
7. ”En mä oo samanlainen.” Maahanmuuttotaustaisten nuorten kokemuksia ulkopuolisuudesta	170
8. Itsenäisesti vai kavereiden perässä? Vertaissuhteet ja maahanmuuttotausta koulutusvalinnoissa	200

IV VALINNAT, HORISONTIT JA SIDOKSET	223
9. Maata näkyvässä? Maahanmuuttotaustaisten nuorten toimintahorisontit	225
10. Tyttöjen tulevaisuus. Sukupuoli, etninen erilaisuus ja koulutusvaihtoehdot	254
Lopuksi: Mitä tiedämme ja mitä pitäisi tietää maahanmuuttotaustaisten nuorten koulutuksesta?	288
Viitteet	296
Kirjallisuus.....	306
Liite 1: Aineistot ja menetelmät	332
Liite 2: Liitetaulukot.....	343
Kirjoittajat.....	347